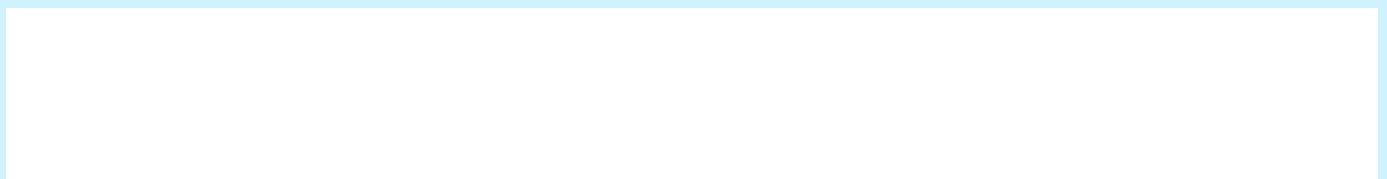
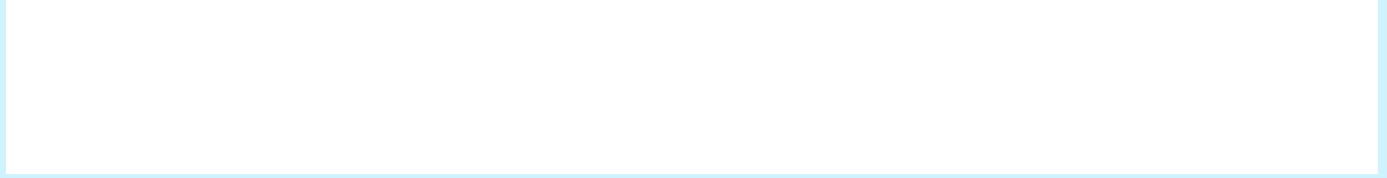

GRÖSSLING

OBSAH

1. ZÁMER OBNOVY 3

2. CHARAKTERISTIKA LOKALITY, ŠIRŠIE VZŤAHY 4

Poloha 4

Lokalita 5

Širšie vzťahy k okolitej zástavbe 5

3. MESTSKÁ KÚPEĽNÁ TRADÍCIA NA SLOVENSKU 6

Mestské kúpele ako spoločenský uzol 6

Zmena typológie mestských kúpeľov 6

4. MESTSKÉ KÚPELE GRÖSSLING 8

História mestských kúpeľov

Grössling 8

Od Bad Pozsony ku Grösslingu 10

Vojnová éra 10

Posun Grösslingu k iným formám využívania 12

Dobová fotografia, plavecký výcvik 13

Aktuálny stav mestských kúpeľov Grössling 13

Budúcnosť mestských kúpeľov Grössling 13

Cieľové skupiny mestských kúpeľov

Grössling 14

Kategorizácia návštevníkov 14

5. MESTSKÁ KNIŽNICA V GRÖSSLINGU 15

História Mestskej knižnice 15

Aktuálny stav Mestskej knižnice 15

Budúcnosť Mestskej knižnice v Grösslingu 16

Nosné funkcie Mestskej knižnice v kontexte Grösslingu 16

Vzdelávanie – miesto zhromažďovania vedomostí 16

Socializácia – miesto trávenia voľného času 16

Komunitný rozmer – miesto diania 17

Cieľové skupiny Mestskej knižnice

v Grösslingu 17

Kategorizácia návštevníkov 17

Kaviareň v Grösslingu 18

Rezidenčná zóna v Grösslingu 18

6. LOKALITNÝ PROGRAM 19

A1. Mestské kúpele – rušná zóna 20

Vstupná hala 20

Šatne a hygienické zázemie 20

Bazénová časť 21

Občerstvenie v kúpeľoch 21

Masáže a iné liečebné procedúry 21

Administratívne priestory a zázemie 21

A2. Mestské kúpele – pokojová zóna 22

Šatne a hygienické zázemie 22

Saunová časť 22

Bazénová časť = soľný bazén 22

B1. Knižnica 23

Vstup 23

Návratový automat 23

Voľný výber kníh 24

Študijné zázemie 24

Administratívne priestory a zázemie 24

B2. Kaviareň 25

Prevádzka kaviarne 25

Zóna pre deti 25

Otvorený priestor 25

B3. Rezidenčná zóna 26

Rezidenčné ubytovanie 26

7. VŠEOBECNÉ POŽIADAVKY 27

Prepočet a dimenzovanie kapacít 27

Požiadavky na verejné priestory 27

Požiadavky na technologické zázemie 27

Požiadavky na statickú dopravu 28

Požiadavky na etapizáciu 28

1. ZÁMER OBNOVY

Mestské kúpele Grössling sú ikonickou stavbou Bratislavy. Najväčší rozkvet zažívali v roku 1914, keď bol pôvodný objekt rozšírený o plavecký bazén, tri sedacie bazény a sauny. Práve toto obdobie sa považuje za najvýznamnejšie a chceli by sme prinavrátiť jeho hodnotu aj pre mestské kúpele Grössling. Počas svojej storočnej existencie prešli kúpele viacerými stavebnými úpravami. Náročná budova na Kúpeľnej a Medenej ulici bola využívaná na administratívne účely až do roku 2007, ale kúpele boli poslednýkrát použité na pôvodné účely v roku 1994. Odtedy komplex budov chátra a je nevyužívaný.

Dlhodobý neriešený stav vytvára na jednej strane stavebný a technický problém s udržiavaním pamiatky a na druhej strane sa postupom času stráca vnímanie funkcie kúpeľov a ich nenahraditeľnej spoločenskej a kultúrnej pozície na vytváranie kvalitného života v mestskom prostredí. Nefunkčný objekt nekomunikuje so svojím okolím a neponúka obyvateľom možnosti participácie na verejnom priestore. Mesto Bratislava prichádza so zámerom obnoviť pôvodnú rekreačnú funkciu zaniknutých kúpeľov Grössling.

V súlade so súčasným trendom spájať rôzne funkcie verejných budov a prinášať ich užívateľom nové využitie na trávenie voľného času ráta plán obnovy a využitia objektu s využitím nielen kúpeľnej časti, ale aj oddelených častí od kúpeľov na kultúrno-komunitné aktivity s presťahovaním prevádzky pobočky Mestskej knižnice v Bratislave. Doplnením o vzdelávaciu a kultúrnu funkciu sa budova stáva plne verejnou inštitúciou, ktorá je svojou otvorenosťou prístupná pre všetkých.

Hlavným konceptom prepojenia týchto dvoch funkcií je „ponorenie sa“. Predstavuje to na jednej strane ponorenie sa do kúpeľnej atmosféry, do miesta relaxu a pokoja, na druhej strane ponorenie sa do kníh, do pokoja priestoru knižnice. Obe funkcie ponúkajú návštevníkom možnosť relaxu a zbierania nových impulzov. Dva oddelené priestory má spájať kaviareň, ktorá je zároveň s parkom na Medenej ulici, najverejnejšou časťou celého komplexu. Práve tento park by sa mal stať miestom stretávania obyvateľov z okolia aj návštevníkov Grösslingu. Spojenie rôznych aktivít a priestorov verejných inštitúcií je overeným modelom fungovania, ktorý prispieva k ich udržateľnosti, prípadne k adaptácii nových foriem a spôsobov trávenia voľného času.

Pri tvorbe je dôležitá pestrosť a citlivosť voči obyvateľom s rôznymi finančnými a sociálnymi možnosťami tak, aby nedochádzalo k stiahnutiu sa tých krehkejších, ako sú napríklad seniori, obyvatelia s nižším príjmom alebo so zdravotnými obmedzeniami.

2. CHARAKTERISTIKA LOKALITY, ŠIRŠIE VZŤAHY

POLOHA

Objekt má výbornú polohu na nábreží Dunaja v pešej dostupnosti historického centra mesta, autobusovej stanice a nákupného centra Eurovea. V okruhu cca 700 m sa nachádzajú významné historické budovy, kultúrne a vzdelávacie inštitúcie (Slovenské národné divadlo, Slovenská národná galéria, Slovenské národné múzeum, dve fakulty Univerzity Komenského, Univerzitná knižnica, sakrálne pamiatky...). Územie je dobre riešené z hľadiska verejnej dopravy a napojenia na cestnú sieť, v pešej vzdialenosti sa nachádzajú zastávky MHD (Šafárikovo námestie, Štúrovo námestie) a takisto verejné parkoviská.

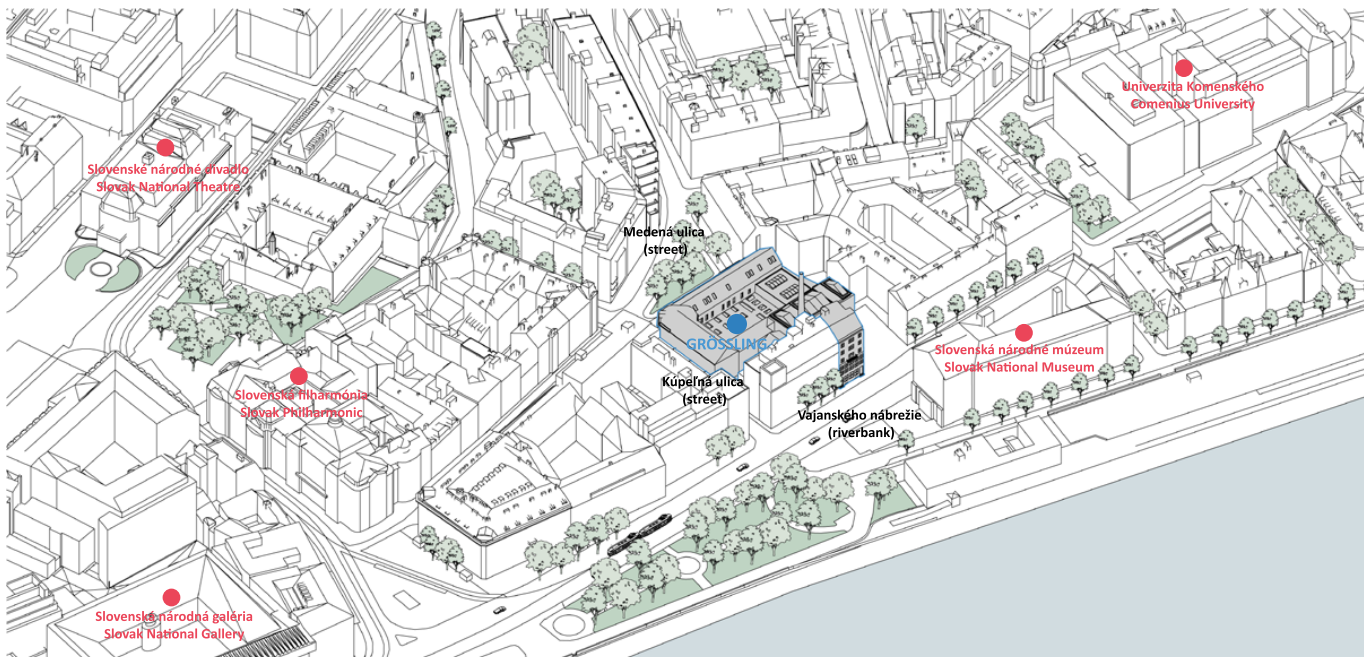
Umiestnenie objektu Grössling v rámci mesta. (širšie vzťahy)

LOKALITA

Kúpele sú situované v historicky významnej zóne mesta Bratislavy. Tvoria ich komplex budov v katastrálnom území Starého Mesta, vymedzený ulicami z juhu – Vajanského nábrežie, zo západu Kúpeľnou ulicou a zo severu Medenou ulicou, ktorá pôvodne niesla pomenovanie Grösslingová, z čoho pochádza aj pomenovanie objektu kúpeľov. Severné priečlie objektu je situované do rozšírenej časti ulice, ktorá vytvára malý verejný priestor.

ŠIRŠIE VZŤAHY K OKOLITEJ ZÁSTAVBE

Samotný objekt mestských kúpeľov je umiestnený v mestskej rezidenčnej zóne v tesnej blízkosti náročného objektu poisťovne Kotva od architekta Bedřicha Brettschneidera z roku 1930. V tejto budove sa pôvodne nachádzali kancelárie filiálky poisťovne a byty. Časťou svojej severovýchodnej fasády sa objekt kúpeľov Grössling dotýka bytového domu od architekta Jindřicha Merganca. Na druhej strane Medenej ulice sa nachádza bytový dom od architektov Juliána Hauskrechtu a Štefana Svetka z roku 1974, ktorý je významný svojím architektonickým stvárnením a urbanistickým začlenením do kontextu historickej zástavby.

Axonometria znázorňujúca najbližšie okolie Grösslingu.

3. MESTSKÁ KÚPEĽNÁ TRADÍCIA NA SLOVENSKU

Napriek tomu, že Slovensko patrí medzi krajiny s rozvinutou kúpeľnou tradíciou, kde bohaté prírodné zdroje minerálnych a termálnych vôd dopĺňajú rozsiahle zázemia komplexných balneoterapeutických služieb, tradícia mestských kúpeľov nie je na Slovensku veľmi bohatá ani kultúrne zakorenená. Mestské kúpele ako typológia sa na Slovensku udomácňujú v 30. rokoch 20. storočia. Na rozdiel od liečebných kúpeľov nie sú podmienené výskytom zdroja termálnej vody a svojím situovaním v mestskom prostredí v minulosti plnili predovšetkým hygienickú a očistnú funkciu. V tomto prípade termálnu vodu nahrádza ohrievaná voda čerpaná zo studne.

Mestské kúpele ako spoločenský uzol

Mestské kúpele umožnili rozmach starostlivosti o telo aj mimo hygienického rámca a najmä v 19. storočí sa kúpeľná starostlivosť v Uhorsku stala symbolom buržoázneho pohodlia. Prestavba, respektíve rozšírenie kúpeľov Grössling v roku 1914 reflektovala z časti aj na túto skutočnosť – teda posun v chápaní funkcie mestských kúpeľov, ktoré sa postupne stali populárnymi stretávacími bodmi mešťanov (a tými zostali aj po zmenách politických režimov). O dôležitej úlohe tohto „sociálneho“ faktora svedčí aj fakt, že bazény sa v tej dobe často stavali zámerne v takej dĺžke, aby sa v nich nemohli konať plavecké súťaže a rekreačno-sociálna funkcia nebola postupne eliminovaná tou športovou, čo sa potvrdilo aj pri kúpeľoch Grössling.

Na Slovensku okrem Grösslingu vznikali mestské kúpele ako samostatné budovy iba vo väčších mestách, napríklad Mestské parné kúpele v Košiciach na Drevnom trhu z roku 1889 alebo v Trnave z roku 1930. Spomenúť možno aj kúpalisko Červená hviezda v Košiciach z roku 1936 od architekta Ľudovíta Oechslägera alebo slávne kúpalisko s krytou plavárňou Eva na Kúpeľnom ostrove v Piešťanoch z roku 1933 od architektov Franza Wimmera a Endre Szőnyiho.

ZMENA TYPOLÓGIE MESTSKÝCH KÚPEĽOV

Mestské kúpele sa ako typológia v slovenských mestách v 2. polovici 20. storočia ďalej nerozvíjali. Objekty pomenované ako mestské kúpele sa svojou typológiou začali viac ponášať na plavárne. Súvisí to aj s tým, že kúpele sa

po roku 1959 stali legislatívne definovaným pojmom vyhradeným pre prírodné liečebné kúpele. Práve mestá situované v blízkosti prírodných minerálnych a termálnych prameňov, ako aj horské klimatické oblasti boli a dodnes sú v slovenskom kontexte tradičnými kúpeľmi.

Postupný dôraz na športovú rekreáciu neskôr od 60. rokov 20. storočia viedol k vzniku desiatok krytých plavární, ktoré štandardne okrem plaveckého bazéna inkorporovali do svojich interiérov aj služby parných kúpeľov – parnej sauny a v menšej miere aj suchej sauny. V Bratislave takto vznikli dodnes obľúbené miesta na šport a rekreáciu – v roku 1966 kúpalisko Delfín od architekta Karola Paluša a plaváreň Pasienky postavená medzi rokmi 1962 – 1974 od architekta Kamila Kosmana.

RÍMSKE KÚPELNÉ DEDIČSTVO: DÔRAZ NA ROZMANITOSŤ FUNKCIÍ

Najstaršie stopy kúpeľov na území Bratislavy pochádzajú z čias rímskeho cisárstva. V oblasti mestskej časti Dúbravka (Veľká lúka) boli objavené základy rímskeho kúpeľa okružného typu. V starovekom Ríme kúpele slúžili všetkým vrstvám spoločnosti a slúžili na oddych a očistu, ako aj na spoločenské aktivity (prednášky, besedy) a postupne sa stali centrami spoločenského života.

Charakteristickým rysom rímskych kúpeľných komplexov bolo dispozičné členenie, ktoré umožnilo jednoduchú orientáciu a prechod medzi jednotlivými časťami objektu (okružné chodby). Podstatou organizačného princípu bolo umožniť individuálnu aj spoločenskú formu relaxu. Rímske kúpele po zaniknutí slúžili ako inšpirácia pri vytváraní tureckých kúpeľov (hamam). V mnohých prípadoch prebrali aj organizačný princíp okružnej chodby, ktorá viedla okolo stĺpov podopierajúcich centrálnu kupolu budovy.

4. MESTSKÉ KÚPELE GRÖSSLING

HISTÓRIA MESTSKÝCH KÚPELOV GRÖSSLING

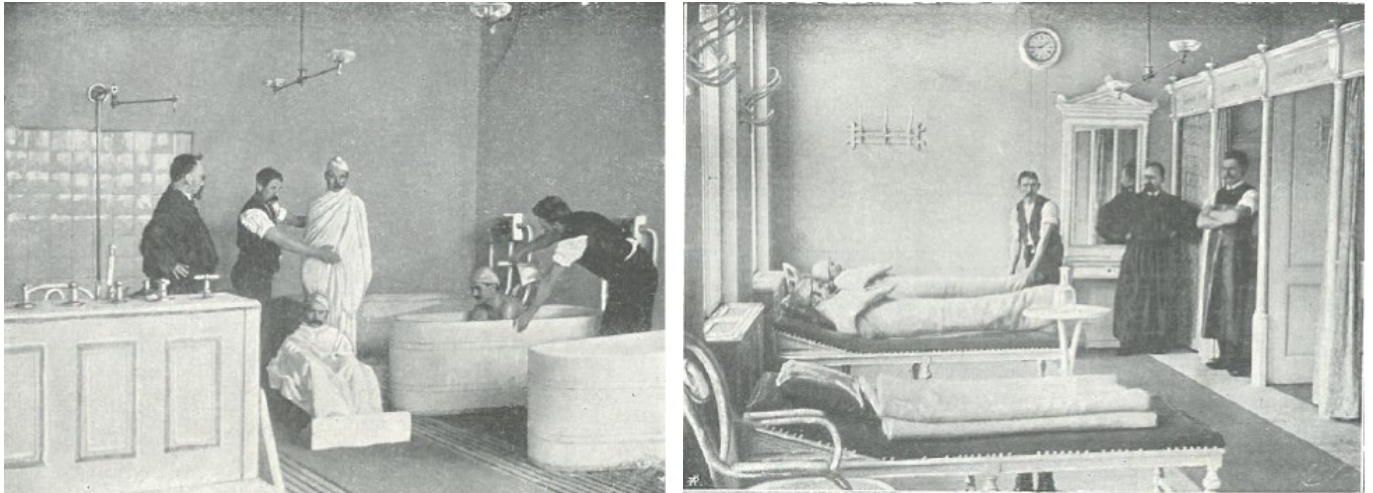
Na nároží dnešnej Medenej a Kúpeľnej ulice v máji roku 1895 otvorili mestské kúpele s názvom „Pozsony fürdő“ (najstarší nápis na fasáde budovy nad vchodom), po nemecky nazývaný aj ako „Bad Pozsony“. (Na začiatku 20. storočia Bratislava bola trojjazyčným mestom, podľa čoho sa aj nazývala v nemčine Pressburg a maďarčine Pozsony.) Susedná parcela (nárožie dnešnej Kúpeľnej ulice a Vajanského nábrežia, pôvodne Justiho rad) slúžila podobnej funkcii aj predtým, keďže na tomto mieste od 18. storočia fungovalo menšie kúpeľné zariadenie, tzv. Binderhoferov kúpeľný inštitút. Podľa diela Tivadara Ortvaya (Ulice a námestia Bratislavy, 1905) boli tieto vaňové kúpele v roku 1774 rozšírené a zanikli až v roku 1902. Nové kúpele na susednom nároží s názvom Bad Pozsony sa stali veľmi rýchlo populárne. Na prelome 19. a 20. storočia kúpeľne ešte neboli súčasťou základného štandardu obytných domov či bytov, a preto sem veľká časť návštevníkov chodila z dôvodu celkovej očisty tela.

Podľa dobového inzerátu v miestnom denníku Nyugatmagyarországi Híradó však od roku 1895 kúpele „Pozsony fürdő – Bad Pozsony“ ponúkali aj rôzne stupne kúpeľného pohodlia – od hygienického štandardu III. triedy – sprch, vaňových a parných kúpeľov pre pánov a dámy cez II. triedu minerálnych a aromatických vaňových procedúr a inhalácie až po najvyššiu I. triedu služieb vodoliečebného ústavu s najmodernejším dobovým vybavením – elektro- liečbou, masážami a rehabilitačným telocvikom.

„Je evidentné, že vedenie kúpeľov sa od začiatku snažilo okrem uspokojovania základných hygienických potrieb ponúknuť hosťom aj široké spektrum vodoliečebných služieb. A tak minister vnútra Dezső Perczel udelil zariadeniu na návrh Priemyselnej banky po niekoľkých mesiacoch fungovania štatút liečebných kúpeľov (nariadenie č. 64113/95), ktoré sa od tej chvíle začali nazývať vodoliečebným a kúpeľným ústavom Pozsony. Pacienti si sem najčastejšie chodili liečiť bolesti chrčtice, neurózy, krvné choroby, choroby žalúdka, obličiek a mechúra, bolesti svalov a zhybov, cukrovku či obezitu,“ uvádza podľa dobových prameňov László Borka v článku Bad Pozsony – takmer storočné kúpele.

Ako píše Viera Obuchová v knihe Príbehy z dejín Bratislavy, novootvorené kúpele mali hneď veľmi dobré meno, o čom svedčí aj fakt, že dostali čestnú medailu na miléniovej výstave v roku 1896.

Časopis Ezeréves Magyarország (Tisícročné Maďarsko) z roku 1897 spomína kúpele „Pozsony“ ako jeden z najmodernejších liečebných inštitútov regiónu. O riaditeľovi kúpeľov doktorovi Maximilianovi Schlesingerovi píše, že roky pracoval v najväčšom a najstaršom vodoliečebnom inštitúte kontinentu vo Vöslau-Gainfarn s renomovaným odborníkom Sigmundom Friedmannom a po získaní odborných skúseností sa vrátil do Prešporku. V inzeráte sa spomínajú medzi inými aj procedúry ako sol'ný kúpeľ s jódom a brómom.

Kúpele Grössling na dobových fotografiách z roku 1897.

,POZSONY' fürdő intézet megnyitása.

Ezen új, a legmodernabb rendszerű, minden kényelemmel ellátott és a mai tudomány magaslatán álló, minden orvosi segéd-szerrel felszerelt fürdőintézet megnyitása május hó 5-én reggeli 6 óra-kor lesz.

Az intézetnek következő osztályai vannak :

<p>I. osztály. Vizgyógyintézet urak és nők számára. Massage, Electrotherapia és gyógytornászat stb.</p>	<p>II. osztály. Gyógyfürdők. Franzensbadi, lúp-, lúp-kivonatfürdők; darkauai jód bromsó-, fenyő kivonat-, vas- és kátrány fürdők. Gyógyhatású belélegzések</p>	<p>III. osztály. I. Gőz-, zabany-, medence-fürdők, uszoda. Uszolekek-uraknak és hölgyeknek. II. Kádfürdők, I. oszt. uraknak hölgyeknek. III. Kádfürdők, II. oszt. uraknak és hölgyeknek.</p>
--	---	---

Egész évben nyitva.

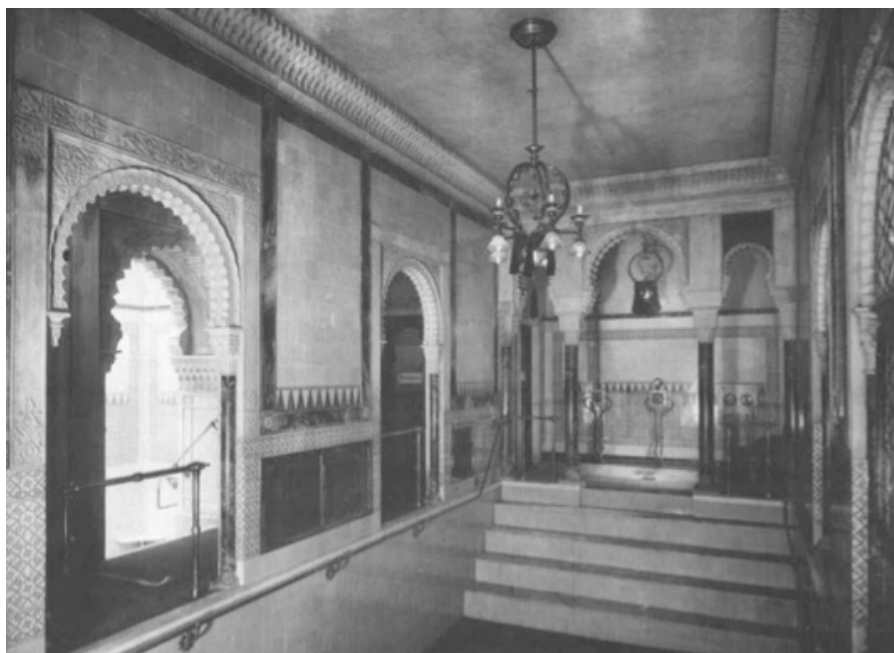
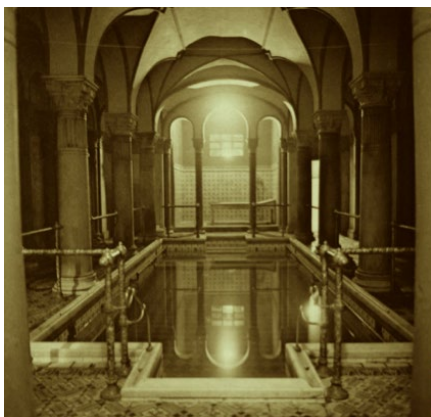
Tulajdonos : **A pozsonyi iparbank.** Orvosi vezető : **dr. Schlesinger Miksa.**

Kúpele Grössling, dobová reklama

OD BAD POZSONY KU GRÖSSLINGU

Projekt budovy, ktorá dodnes tvorí uličnú čiaru kúpeľného bloku od Kúpeľnej a Medenej ulice, navrhoval v roku 1893 viedenský architekt Adalbert Swoboda, autor kúpeľov Zentralbad vo Viedni. Dobová tlač po otvorení kúpeľov detailne opisala cestu návštevníka: „Prvé dvere vedú do priestranej prezliekacej miestnosti s komfortnými kabínkami. Z tejto podlhovastej izby sa dostaneme

do menšej miestnosti so zrkadlovým kúpeľom vo vlažnej teplej vode. Najbližšie dvere sa otvárajú do izby plnej pary. Nasleduje masážna izba, z ktorej prejdeme do priestrannej miestnosti s veľkým zrkadlovým kúpeľom. Tu si môže návštevník dosýtosti užívať príjemnosti kúpania, kým sa nevydá na cestu smerom k prezliekarňam. V najbližšej izbe sa nachádza menší bazén so studenou vodou, kde si môže návštevník schladiť rozhorúčené telo. A prechádza ešte jednou miestnosťou, kde mu do sucha vyutierajú telo, dostane suché oblečenie a v tomto kostýme vstúpi aj do ateliéru holičov a odstraňovačov kurích ôk. Tu si môže oddýchnuť, prečítať noviny, dať si ostrihať vlasy, zbaviť sa kurích ôk – všetko podľa vlastného želania.“

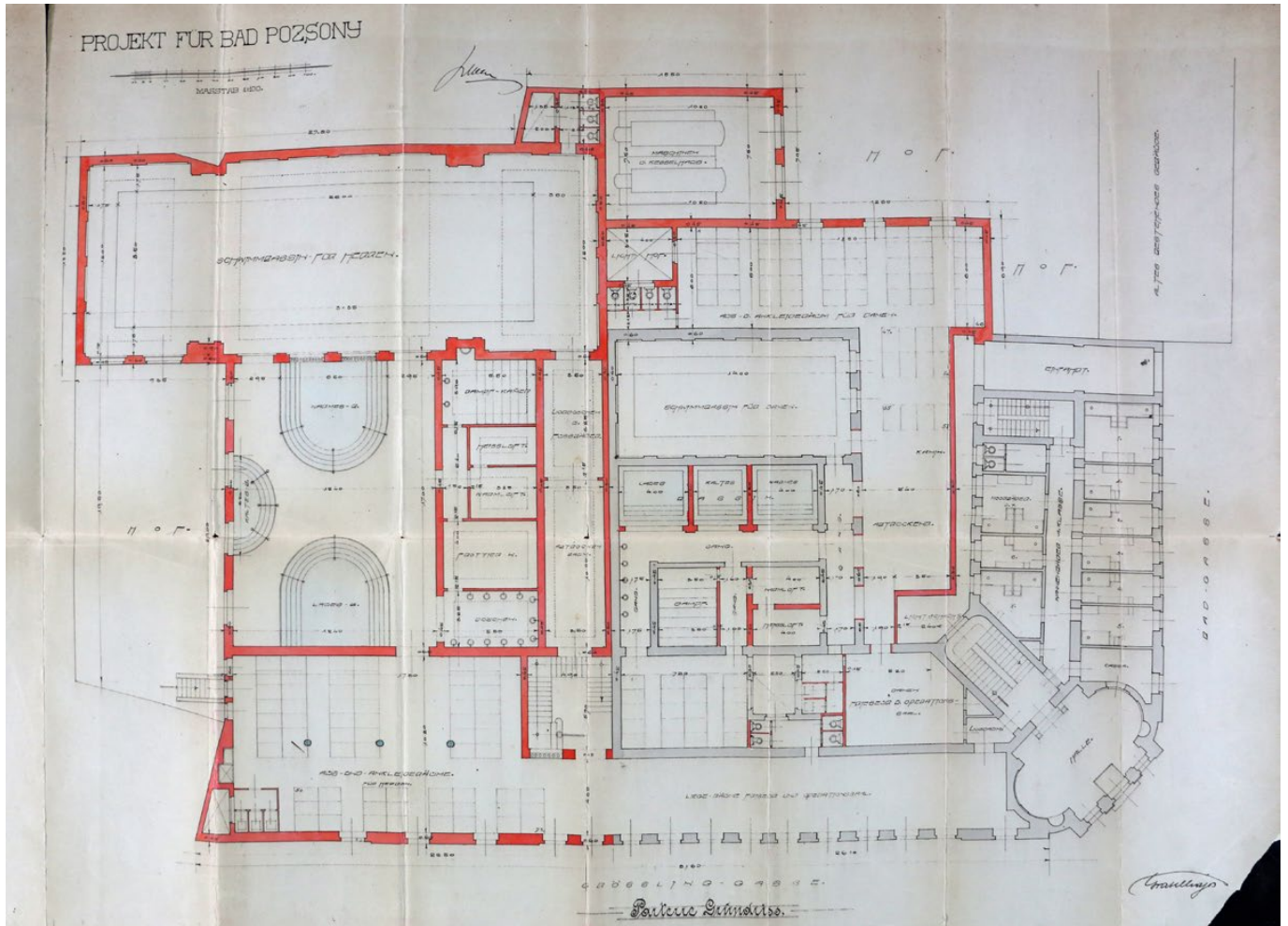

Zentralbad Viedeň na dobových fotografiách z roku 1889

Prvých dvadsať rokov v živote kúpeľov charakterizovalo postupné rozširovanie poskytovaných služieb. Niekoľko rokov po ich otvorení zaviedli uhličité kúpele a v roku 1906 tlač informovala o zavedení elektriny. Hostia už mohli okrem rozšírenej ponuky špeciálnych procedúr používať aj sušiče na vlasy a elektrické ventilátory. Koncom prvej desaťročnej existencie kúpeľov začala byť kapacita budovy vďaka množstvu návštevníkov nepostačujúca. Priemyselná banka zriadila v roku 1904 akciovú spoločnosť so základným kapitálom 500-tisíc korún, aby získala susedný prázdny pozemok na plánované nové kúpeľné krídlo.

V roku 1911 sa začali stavebné práce podľa projektu Lajosa Gratzla, syna Károlya Gratzla, staviteľa hlavnej budovy z roku 1895. V apríli 1914 tak pribudlo nové krídlo s tromi novými bazénmi, parnou komorou a teplovzdušnou komorou. Najpompéznejšou novinkou bol veľký plavecký bazén s dĺžkou takmer 25 metrov a šírkou 9 metrov so šikmým dnom, na strane neplavcov s hĺbkou 120 centimetrov a na strane plavcov s hĺbkou maximálne 3,80 metra. V časti budovy orientovanej na Dunaj vybudovali na žiadosť prešporských šermiarov aj šermiarsku sálu. K novému krídlu patrilo aj 40 metrov vysoký kúpeľný komín. Táto stavba z roku 1914 sa dlho považovala za najvyšší objekt v centre mesta

a dodnes je jedinečná svojho druhu. Práčovňa v pivnici nového traktu zabezpečovala okrem prania špinavej kúpeľnej bielizne aj práce služby pre hotely Savoy a Carlton. Práve obdobie okolo roku 1914 možno považovať za zlatú éru kúpeľov Grössling.

Pödorys prístavby z roku 1914, zlatá éra kúpeľov Grössling

Kúpele Grossling po otvorení v roku 1895
zdroj: Július Cmorej : Bratislava — svedectvo historických pohľadníč

Kúpele Grössling – malé bazény a veľký bazén na dobových fotografiách z roku 1914.

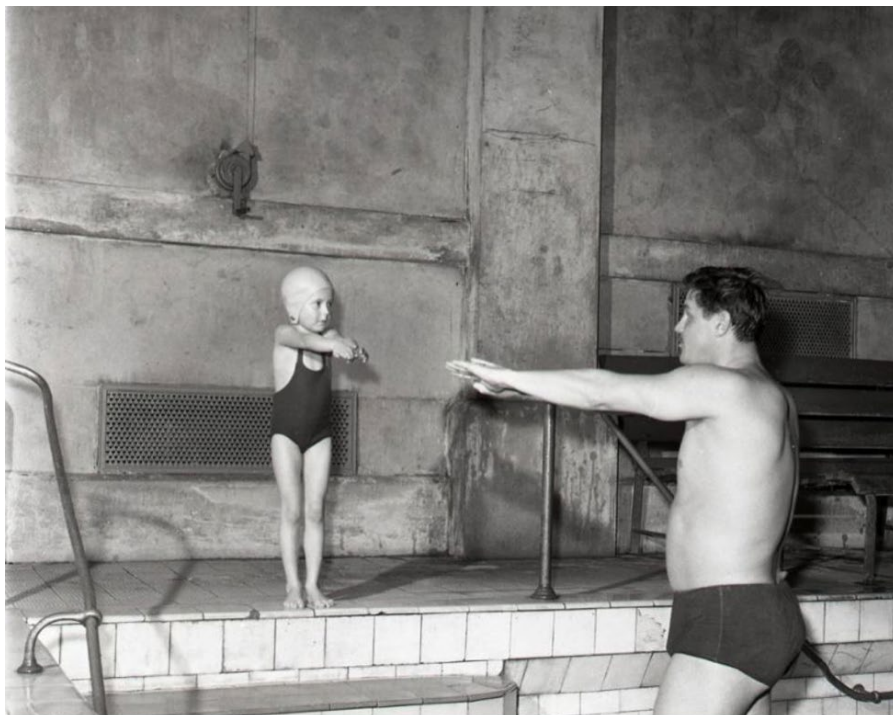
Po skončení Prvej svetovej vojny a po vzniku Československa sa na fasáde budovy kúpeľov objavil centrálny nápis „Kúpeľný ústav“ s maďarským (Fürdő intézet) a nemeckým ekvivalentom (Bade Anstalt). Kúpeľný bazén začal zohrávať kľúčovú rolu v každodennom živote rozvíjajúceho sa bratislavského plaveckého športu, no medzi zákazníkmi zostali populárne aj menšie, rekreačné bazény (sedacie kúpele). Dopyt zo strany Bratislavčanov bol čoraz väčší, a tak sa uskutočnilo ďalšie (a zároveň posledné) rozširovanie kúpeľov v rokoch 1929 a 1930. Podľa architektonických projektov Fridricha Weinwurma a Ignáca Vécseia vyrástla na Vajanského nábreží (pôvodne Justiho rad) funkcionalistická budova s novým hlavným vchodom. V tejto časti budovy sa nachádzal nový parný kúpeľ a šatne, na vyšších podlažiach vytvorili byty.

VOJNOVÁ ÉRA

Počas 2. svetovej vojny sa nakrátko stala majiteľom kúpeľov novovzniknutá Sedliacka banka, ktorá na základe projektu architekta J. E. Sporzona v roku 1942 adaptovala uličné trakty kúpeľov na priestory banky. „Do priestorov kúpeľov – kde na prízemí boli vaňové kúpele, holič a kabinky parného kúpeľa, vodoliečba, ktoré sa nachádzali v priestoroch bývalého dámskeho bazéna a bývalých malých bazénikov –, sa vstupovalo z novovytvoreného vchodu z Kúpeľnej ulice. Zo strany Medenej ulice vznikol nový vstup, z ktorého sa tromi stupienkami išlo do predsieni, odtiaľ do kancelárie, hovorne, skladu archívu. Z hlavného schodiska sa na 1. poschodí išlo úzkou chodbou do traktu v Kúpeľnej ulici do priestorov kancelárií banky. Aj v trakte do Medenej ulice sa z hlavného schodiska dostal klient úzkou chodbou po jednej i jej druhej strane do kancelárií.“ (Zdroj: L. Borka: Takmer storočné kúpele). Evidenčná kniha kúpeľov z roku 1945 svedčí o tom, že prevádzka Grösslingu sa na konci vojny prerušila.

POSUN GRÖSSLINGU K INÝM FORMÁM VYUŽÍVANIA

V roku 1946 odkúpilo kúpele mesto. Pod vplyvom nových ideí socializmu sa kládol popri športe a relaxe dôraz aj na masovú výučbu plávania. Pri napĺňaní tohto cieľa zohrávali kúpele Grössling kľúčovú úlohu, keďže až do otvorenia krytej plavárne na Tehelnom poli v roku 1974 zostával tunajší bazén jediným krytým plaveckým bazénom v Bratislave. Mestské kúpele poslúžili posledným plavcom a návštevníkom parných kúpeľov v roku 1994. Odvtedy boli priestory kúpeľov sprístupnené verejnosti iba príležitostne.

Dobová fotografia, plavecký výcvik

AKTUÁLNY STAV MESTSKÝCH KÚPELOV GRÖSSLING

V polovici 90. rokov sa mesto rozhodlo kúpele pre zlý technický stav objektu zatvoriť. Do roku 2007 v nárožnom krídle na Medenej a Kúpeľnej ulici sídlila banka. Posledné roky boli v objekte realizované iba udržiavacie práce.

BUDÚCNOSŤ MESTSKÝCH KÚPELOV GRÖSSLING

Prioritným cieľom zámeru je návrat k atmosfére kúpeľov podľa stavu z roku 1914 a jej doplnenie novými funkciami. Dôraz kladieme na tvorbu priestoru s kultúrno-sociálnym charakterom, teda nový a unikátny stretávací bod pre Bratislavčanov a návštevníkov mesta.

Historické posolstvo Grösslingu nám pomáha vrátiť atmosféru starých prešporských čias, keď sa mešťania namiesto v súkromných bytoch alebo kanceláriách stretávali na príjemných verejných priestranstvách s cieľom stretnutia pracovného, priateľského či rekreačného charakteru.

Priestor mestských kúpeľov by mal byť rozdelený na dve časti, pri zachovaní ich komunitného charakteru v rámci celého objektu:

1. Rušná zóna

– interaktívna časť s funkciou stretávania sa,

2. Pokojová zóna

– rovnako interaktívna časť, ktorá by svojou výrazne pokojnejšou ambientnou atmosférou prioritne slúži tichej rekreácii.

Jadrom kúpeľov zostáva časť s pôvodnými tradičnými sedacími bazénmi a s veľkým plaveckým bazénom. Vychádzame z faktu, že Bratislava v súčasnosti nemá funkčné mestské kúpele podobného typu. Nachádzajú sa tu plavárne, sauny, letné pláže, no mestské kúpele v tradičnom zmysle slova v meste chýbajú. K tejto časti by sme pripojili vnútorný aj vonkajší rekreačný bazén, ktorý by svojou formou odkazoval na historické funkcie ako sedací kúpeľ a kúpeľná masáž.

Na druhej strane by mal objekt ponúkať aj služby ako sauny a pokojovú zónu. Spomínané funkcie by tvorili akúsi autonómnu časť v rámci komplexu s osobitným vchodom. Svojou separáciou by mali slúžiť ako miesto pre saunové seansy či externé podujatia.

CIELOVÉ SKUPINY MESTSKÝCH KÚPEĽOV GRÖSSLING

Kúpele sú miesto, kde človek robí terapeuta sebe samému, podľa vlastného rytmu a vkusu. Pri obnove kúpeľov preto musíme reflektovať na odlišné nároky budúcich zákazníkov. Miesto tu budú mať bazény plaveckého, rekreačného a masážneho typu.

V prípade kúpeľov Grössling sme identifikovali nasledovné cieľové skupiny, pričom sme vychádzali jednak z možných kapacít inštitúcie, ako aj z vyššie uvedených téz.

KATEGORIZÁCIA NÁVŠTEVNÍKOV:

- **Lokálni obyvatelia**
Pravidelní návštevníci, ktorí žijú alebo sa pohybujú v centre hlavného mesta. Patria sem ľudia v aktívnom veku a seniori, pre ktorých môžu byť kúpele atraktívne predovšetkým ako stretávací bod a takisto z hľadiska liečby a rekreácie.
- **Turisti**
Nepravidelní návštevníci, medzi ktorými sú podobné historické kúpele v stredoeurópskych metropolách veľmi populárne.

5. MESTSKÁ KNIŽNICA V GRÖSSLINGU

HISTÓRIA MESTSKEJ KNIŽNICE

Mestská knižnica v Bratislave je najstaršou a najväčšou verejnou knižnicou v Bratislave. Bola založená 1. októbra 1900 a v roku 2020 tak oslávi 120 rokov svojej existencie. Svojho času to bola po Prahe druhá verejná knižnica v Rakúsko-Uhorsku, Budapešť ani Viedeň svoje knižnice nemali. Prežila dve svetové vojny a bola súčasťou spoločenského vývoja na Slovensku od čias Rakúsko-Uhorska cez vyhlásenie nezávislosti Česka a Slovenska v r. 1918 a vznik 1. Československej republiky až po dnešnú samostatnú Slovenskú republiku. Od svojho založenia prešla rôznymi adresami — sídlila v časti Primaciálneho paláca, krátko v budove po kaviarni Astória na Suchom mýte a najdlhšie v budove Moravskej banky na Obchodnej ulici. Od roku 1995 sídli časť mestskej knižnice v budove na Laurinskej ulici 5. Počas svojho vývoja sa Mestská knižnica v Bratislave vyprofilovala na kultúrno-informačnú inštitúciu mesta s rozsiahlym knižničným fondom a širokou paletou služieb od základných výpožičných a internetových až po organizovanie kultúrnych a vzdelávacích podujatí.

Knižničný fond tvorí takmer 260 000 kníh a špeciálnych dokumentov. Je budovaný univerzálne tak, aby si v ňom všetky vekové, profesijné i sociálne skupiny používateľov našli to, čo potrebujú. Knižničný fond tvorí beletria i odborná literatúra zo všetkých vedných odborov pre deti a dospelých, jazykové kurzy, hudobniny a audiovizuálne dokumenty. Dopĺňovanie fondu odbornej literatúry je orientované na spoločenské vedy, pedagogiku, hudbu a umenie.

AKTUÁLNY STAV MESTSKEJ KNIŽNICE

Mestská knižnica v súčasnosti sídli v dvoch objektoch v historickom jadre mestskej časti Bratislava-Staré Mesto:

- v spojenom bloku budov so samostatnými vstupmi z Kapucínskej a Klariskej ulice (cca 4 000 m²),
- na 1. a 2. poschodí budovy na Laurinskej ulici (cca 1 000 m²).

Na Laurinskej ulici sídli Úsek krásnej a cudzojazyčnej literatúry, ktorý je zároveň najnavštevovanejším pracoviskom knižnice. V spoločnom bloku budov na Kapucínskej a Klariskej ulici sídli Úsek literatúry pre deti a mládež a Úsek náučnej literatúry vrátane oddelenia pre nevidiacich a slabozrakých. Počas letnej sezóny knižnica prevádzkuje aj Letnú čítareň U červeného raka.

Mestská knižnica čelí viacerým prevádzkovým problémom:

- nedostatočná priestorová kapacita (najmä v pobočke Laurinská 5),
- nevyhovujúci až kritický technický stav objektov,
- nedostatočná bezbariérovosť priestorov,
- zastarané technické vybavenie, mobiliár a interiéry,
- nedostatočná a neatraktívna návštevnícka infraštruktúra – chýbajú doplnkové služby, oddychové zóny a študijné priestory.

BUDÚCNOSŤ MESTSKEJ KNIŽNICE V GRÖSSLINGU

Riešením kapacitných problémov je presťahovanie pobočky knižnice z Laurinskej 5 do objektu Grössling. Naša vízia ďalšieho fungovania Mestskej knižnice ako súčasť obnoveného komplexu Grössling ponúka príležitosť na jej reštart – modernizáciu a aktualizáciu infraštruktúry, ponuky aktivít a služieb. Zároveň otvára priestor na dialóg o tom, aké úlohy má súčasná Mestská knižnica plniť vo vzťahu k mestu a jeho komunitám.

NOSNÉ FUNKCIE MESTSKEJ KNIŽNICE V KONTEXTE GRÖSSLINGU

V kultúrnej infraštruktúre mesta plní Mestská knižnica rolu informačnej, vzdelávacej, spoločenskej/sociálnej a komunitnej inštitúcie. Knižnice sú nositeľmi systematizovaných a hierarchizovaných informácií a poznania tak, aby mohli byť sprostredkované a odovzďované svojim návštevníkom, prinášali poučenie aj zážitok. Okrem základného poslania – informácie zhromažďovať, systematizovať a sprostredkovať – majú knižnice aj silný vzdelávací, komunitný a kultúrno-spoločenský rozmer.

Knižnice sa zmenili alebo sa postupne menia na miesta aktívneho diania, spoznávania, vzdelávania a socializácie. Našou ambíciou je rozvíjať aj Mestskú knižnicu ako organizáciu, ktorá má vysoko nastavenú citlivosť voči mestu, ktorého je súčasťou – voči jeho obyvateľom alebo návštevníkom, jednotlivcom aj komunite.

SOCIALIZÁCIA – MIESTO TRÁVENIA VOĽNÉHO ČASU

Ambíciou Mestskej knižnice je stať sa miestom stretávania, trávenia voľného času a vzdelávania sa, získavania nových vedomostí a zručností. Vytvárame teda priestor, ktorý je otvorený, ideovo aj fyzicky bezbariérový a dostupný pre všetkých. Má mať charakter tzv. mestskej obývačky, poloverejného priestoru, ktorý na plnenie svojich úloh poskytuje vhodné zázemie.

Pri rozvoji knižnice ako miesta trávenia voľného času kladieme dôraz na rôznorodosť priestorov a možností pre návštevníkov a čitateľov. Je dôležité, aby priestory knižnice poskytovali priestor na rôzne formy trávenia času: oddych a stíšenie sa, socializáciu aj interakciu. Knižnica môže byť aj platformou pre experiment – pre prácu s verejnosťou, nové typy aktivít, programov a spoluprác.

VZDELÁVANIE – MIESTO ZHROMAŽĎOVANIA VEDOMOSTÍ

Mestská knižnica klade vo svojej činnosti dôraz na vzdelávanie – je aktérom v oblasti neformálneho a celoživotného vzdelávania jednotlivcov aj skupín všetkých vekových kategórií a charakteristik – školákov, študentov, profesionálov, cudzincov aj seniorov. Knižnice bežne ponúkajú tréningy pamäti alebo počítačové kurzy pre seniorov – platí to aj o Mestskej knižnici.

V jej ďalšom rozvoji chceme práve tento aspekt posilniť a vytvárať príležitosti

na medzigeneračné učenie, voľnočasové vzdelávanie detí a mladých ľudí. Nástrojmi sú okrem programových aktivít najmä infraštruktúra: priestor na workshopy, dostupná 24-hodinová zóna a individuálne študijné a pracovné miesta v rámci priestorov.

KULTÚRNO – SPOLOČENSKÝ ROZMER – MIESTO DIANIA

Knižnica organizuje podujatia, ktoré popularizujú literatúru, súčasnú tvorbu a zameriavajú sa na podporu čítania. Kultúrny program presahuje oblasť literatúry a dáva priestor aj iným oblastiam, umeniam a žánrom. V súčasnej bohatej kultúrnej ponuke a množstve organizovaných podujatí kladieme dôraz najmä na budovanie funkčných partnerstiev a spoluprácu s verejnými inštitúciami, ako napr. Literárnym a informačným centrom (LIC) alebo s organizáciami tretieho sektora.

CIELOVÉ SKUPINY MESTSKEJ KNIŽNICE V GRÖSSLINGU

Mestská knižnica by mala posilňovať svoju rolu otvorenej a dostupnej komunitnej, vzdelávacej a sociálnej/spoločenskej inštitúcie, ktorej činnosť je založená na princípe rovnosti prístupu ku všetkým bez ohľadu na vek, rasu, pohlavie, náboženstvo, národnosť, jazyk alebo spoločenské postavenie.

Pri plánovaní a rozvoji mestskej knižnice vo vzťahu k cieľovým skupinám je potrebné rozšíriť tradičné vnímanie publika diferencovaného podľa veku – deti, mladí ľudia, dospelí a seniori. Podstatné je brať do úvahy aj životno-štylovú charakteristiku a uvažovať o mestskom publiku zloženom z rôznych typov komunit, ktoré sa odlišujú alebo podobajú spôsobom trávenia voľného alebo pracovného času, svojimi potrebami, problémami, preferenciami z hľadiska vkusu a pod.

KATEGORIZÁCIA NÁVŠTEVNÍKOV

Cudzinci

Najmä v Grösslingu chceme pracovať s komunitou ľudí zo zahraničia, ktorí prichádzajú do Bratislavy na rôzne dlhý čas prevažne za prácou. Knižnica môže pomôcť v procese spoznávania autentického mesta a ich začleňovania – či už vďaka dostupnosti najrozsiahlšej ponuky cudzojazyčnej literatúry, alebo prostredníctvom nových programov šitých na mieru.

Freelanceri

Stále sa zväčšujúca skupina freelancovo pracujúcich ľudí, ktorí hľadajú flexibilné možnosti na výkon svojej práce. Nové moderné priestory a budovanie infraštruktúry na prácu a štúdium majú potenciál byť silným atraktorom aj pre túto skupinu.

Mladí návštevníci

Potenciál mestskej knižnice z hľadiska oslovenia cieľových skupín vidíme najmä medzi návštevníkmi vo veku 14 – 18 rokov. V návštevníkovej štruktúre je to momentálne najmenej zastúpená skupina, dôvodom môže byť zastarané prostredie, neatraktívna komunikácia, chýbajúce služby a ponuka, ktorá by bola pre ňu aktuálna a zaujímavá.

Modernizácia knižnice ako celku, najmä však pobočka v Grösslingu, poskytne nový program a vybavenie zamerané na mladých návštevníkov – nástrojmi v tomto je najmä aktuálna ponuka knižničného fondu, program a nové atraktívne priestory.

Seniori

Medzi návštevníkmi knižnice je táto skupina obyvateľov mesta dlhodobo zastúpená. Knižnica pre nich predstavuje finančne dostupné, sociálne prijímajúce a bezpečné miesto – medzi dôvody patria najmä charakter priestorov, väzby na pracovníkov a pracovníčky knižnice a tiež na program, ktorý knižnica pre túto cieľovú skupinu organizuje.

Vyššie definované cieľové skupiny vnímame ako špecifické alebo s veľkým potenciálom rastu a pri rozvoji mestskej knižnice ako celku a špeciálne v Grösslingu im chceme venovať zvláštnu pozornosť.

Kaviareň v Grösslingu

Spoločná zóna pre knižnicu aj kúpele by sa mala stať verejným priestorom na oddych, stretnutia a trávenie voľného času. Kaviareň má byť programovo prepojená s knižnicou, bude ponúkať dennú tlač, noviny a knižné novinky, voľne dostupné pre všetkých návštevníkov.

V rámci kaviarne bude vytvorená plnohodnotná zóna pre deti a kaviarenská časť bude poskytovať teplú kuchyňu.

Rezidenčná zóna v Grösslingu

V spolupráci s Literárnym informačným centrom a hlavným mestom bude Mestská knižnica prevádzkovo a programovo zabezpečovať rezidenčné centrum – organizovať rezidencie spisovateľov, prekladateľov a ľudí z kreatívnych profesií. Vznik rezidenčného centra reaguje na dlhodobý dopyt po založení tzv. literárneho domu ako platformy na podporu a prezentáciu literárnej tvorby. Predpokladáme, že 60 – 80 % programu centra by malo byť venované literárnej tvorbe alebo prekladom, 20 – 40 % témam verejného priestoru, architektúre, dizajnu a pod.

6. LOKALITNÝ PROGRAM

Obsahové požiadavky na riešenie sú uvedené v tomto dokumente a v ostatných súťažných pomôckach. Dodržanie pokynov uvedených v týchto dokumentoch účastníkom v jeho návrhu nie je povinné. Ak v návrhu účastníka dôjde k výraznému odkloneniu sa od týchto pokynov, odporúča vyhlasovateľ uviesť grafickú, či textovú argumentáciu účastníka, odôvodňujúcu takýto postup

Rekonštruovaný objekt občianskej vybavenosti bude mať 2 základné funkcie:

A. MESTSKÉ KÚPELE B. MESTSKÁ KNIŽNICA

POŽIADAVKY NA ARCHITEKTONICKO-PREVÁDZKOVÉ RIEŠENIE CELÉHO OBJEKTU:

- predpokladaná kapacita vodných a saunových plôch: cca 215 osôb (z toho vodné plochy 145 osôb, saunové plochy 70 osôb)
- predpokladaná kapacita knižnice: 40 000 – 60 000 zväzkov kníh,
- predpokladaná kapacita kaviarne: 50 osôb,
- predpokladaná kapacita rezidenčnej zóny: 2 – 4 osoby.
- Predpokladaná kapacita jednotlivých prevádzok bola odbornou odhadnutá na základe očakávaných veľkostí vodných plôch a saun, ktoré sú uvedené v lokalitnom programe.
- Mestské kúpele budú fungovať ako samostatná prevádzka a budú rozdelené do 2 interaktívnych zón:
 - rušná zóna — s funkciou stretávania sa,
 - pokojová zóna — s funkciou tichej rekreácie.
- Priestor pokojovej zóny by mal nadväzovať na rušnú zónu pre plynulý a jednotný prechod medzi prevádzkami, ale zároveň by mal byť funkčne a prevádzkovo oddeliteľný — s možnosťou samostatného vstupu.
- V rámci priestorov mestských kúpeľov by mali byť umiestnené fontány s pitnou vodou.
- Mestská knižnica bude fungovať ako nezávislá prevádzka a bude rozdelená do 2 zón:
 - rušná zóna — výber kníh s možnosťou interakcie, je to kolaboratívna sociálna zóna
 - pokojová zóna — výber kníh s možnosťou na individuálne štúdium, je to tichá zóna
- Mestská knižnica bude prepojená s kaviarňou a programovo aj s rezidenčnou zónou.
- Kaviareň je prevádzkovo prepojovací bod medzi kúpeľnou a knižničnou časťou.
- Kaviareň bude mať samostatného prevádzkovateľa.
- Vyhlasovateľ súťaže preferuje umiestnenie hlavného vstupu na nárožie Medenej a Kúpeľnej ulice. Vstupy do objektu musia byť jasne viditeľné, ľahko prístupné a rozpoznateľné.
- Dvory a verejné priestory sú dôležitou súčasťou konceptu. Je potrebné ich riešiť v nadväznosti na funkčné využitie jednotlivých častí.
- Zámerom obnovy je naplno využiť potenciál existujúcich budov.
- V návrhu je možné uvažovať s prístavbou v súlade s dokumentom „Spresnený zámer na obnovu kúpeľov Grössling z hľadiska záujmov ochrany pamiatkových hodnôt objektu“. Prípadná prístavba by svojim architektonickým výrazom nemala konkurovať pôvodnému objektu a mala by byť realizovateľná v poslednej stavebnej etape.
- Návrh by mal byť v súlade s pamiatkovými hodnotami objektu.
- Návrh by mal preukázať schopnosť uplatniť etapovitú rekonštrukciu.
- Návrh by mal preukázať schopnosť uplatnenia efektívnych energetických riešení a nových technológií.
- Návrh by mal rešpektovať normu a vyhlášky týkajúce sa danej problematiky.
- Vytváranie architektonicky jednoduchej orientácie a prechodov medzi jednotlivými časťami objektu.
- V prístavbe na Vajanského nábreží je možné navrhovať zmeny najmä v podzemnom a prvých troch nadzemných podlažiach. Vyhlasovateľ má momentálne predstavu, že na 4. až 6. nadzemnom podlaží ostanú zachované byty. V súťažnom návrhu je možné prehodnotiť toto nastavenie.

A1

A1. Mestské kúpele – rušná zóna

- Predpokladané otváracie hodiny:
 - 06.00 – 22.00 h – plavecká časť
 - 08.00 – 22.00 h – kúpeľná časť
- Predpokladaná kapacita vodných a saunových plôch, ktorú by mal návrh zohľadniť:
 - bazény: cca 125 osôb
 - sauny pri bazénoch: max. 20 osôb
- Existujúci plavecký bazén a sedacie bazény zachovať a revitalizovať, odporúčame umožniť prístup k plaveckému bazénu tak, aby bol prevádzkovo v daných časoch oddeliteľný od ostatnej (kúpeľnej) časti.
- Doplnenie existujúcich bazénov o rekreačný interiérový a rekreačný exteriérový bazén.
- V návrhu je potrebné klásť dôraz na celoročnú prevádzku a zabezpečiť atraktivitu kúpeľov aj v letných mesiacoch zapojením exteriéru do konceptu s možnosťou využitia prislúchajúcich dvorov a striech.
- Vytváranie architektonicky separátnych, polootvorených oddychových priestorov.
- Oddychová zóna – odpočinkové plochy, lavičky, ležadlá s odporúčaným dimenzovaním:
 - pri bazénoch: 3 m² celkovej vodnej plochy = oddychové miesto pre 1 osobu
 - pri saunách: 2 m² plochy sauny = oddychové miesto pre 1 osobu
- Vytváranie architektonicky jednoduchej orientácie a prechodov medzi jednotlivými časťami objektu.
- Je potrebné vyriešiť zásobovanie objektu kúpeľov s možnosťou zásobovania do technologického zázemia a skladových priestorov 0 – 24 h.

VSTUPNÁ HALA

- recepcia/pokladnica (2 pracovné miesta za pultom).

ŠATNE A HYGIENICKÉ ZÁZEMIE

- úschovňa, požičovňa plaveckých potrieb (čiapky, osušky, plavky, výdaj uterákov atď.),
- miesto na sušenie vlasov,
- šatne spoločne dimenzované podľa vyhlášky pre celú kapacitu mestských kúpeľov. V šatni sa budú nachádzať dva druhy úložných priestorov – kabíny a úložné skrinky:
- primárne budú v šatni umiestnené kabíny slúžiace na prezlečenie a odloženie vecí – 1 kabína pre 3 osoby (kabína je veľkostne dimenzovaná pre 1 osobu ako štandardná kabína). Kabíny vyhlasovateľ preferuje prioritizovať a umiestniť na ľahšie dostupné miesta s cieľom prinavrátiť kúpeľnú tradíciu.
- na doplnenie kapacít budú úložné skrinky – 1 skrinka bude dimenzovaná na 1 osobu, ku skrinkám je potrebné uvažovať s verejnými prezliekacími kabínkami
- miestnosť pre upratovačku,
- hygienické zázemie pre návštevníkov – WC a sprchy, je dôležité prihladať na oddelenie čistej a špinavej prevádzky zariadenia hygienickým filtrom.

BAZÉNOVÁ ČASŤ

Obnova existujúcich bazénov:

- plavecký bazén,
- 3 sedacie relaxačné bazény.

Nové bazény:

- rekreačný bazén interiérový a rekreačný bazén exteriérový s masážnymi dýzami a inými vodnými prvkami – spolu cca 155 m². Umiestnenie bazénov, ako aj ich nadväznosť na exteriér je na návrhu súťažiacich. Exteriérový bazén je možné riešiť aj ako výplavový bazén z interiérového bazéna.
- Súčasťou kúpeľnej časti by v blízkosti sedacích relaxačných bazénov mala byť parná sauna a súčasťou plaveckého bazénu by mala byť finska sauna s kapacitou spolu max. 20 osôb. Sauny môžu byť viackomorové.
- Sprchy v priamej nadväznosti na sauny.
- Možnosť umiestnenia príručného WC v dostupnej vzdialenosti – podľa umiestnenia hygienického zázemia.
- Ošetrovňa (možný prístup s nosidlami, umývadlo, lekárnica)

OBČERSTVENIE V KÚPEĽOCH

- Samostatná zóna, z ktorej nebude možné vynášanie nápojov a jedla do priestorov kúpeľov.
- Primárne budú v rámci gastroslužieb ponúkané nápoje a sekundárne menšie občerstvenie.
- Kúpeľný gastroservis bude slúžiť iba pre návštevníkov kúpeľov a nebude dostupný z ulice.
- Predpokladá sa, že prevádzkovateľ bude rovnaký pre všetky gastro prevádzky v objekte (kaviareň a občerstvenie v kúpeľoch), zázemie bude spoločné, situované pri kaviarni.

MASÁŽE A INÉ LIEČEBNÉ PROCEDÚRY

- samostatná zóna,
- 2 samostatné masážne priestory pre jednotlivcov – odporúčaná plocha 1 miestnosti min. 12 m²,
- 1 miestnosť pre párové masáže – odporúčaná plocha min. 15 m²,
- 2 miestnosti pre iné liečebné procedúry – odporúčaná plocha 1 miestnosti min. 12 m².
- Možnosť vytvoriť samostatný prístup umožňujúci navštíviť zariadenia aj nezávisle od kúpeľov. V prípade samostatného vstupu je potrebné vytvoriť hygienické zázemie pre potrebný počet návštevníkov (6 osôb) so sprchou a malou šatňou so skrinkami na prezlečenie sa a odloženie vecí.

ADMINISTRATÍVNE PRIESTORY A ZÁZEMIE

Pri navrhovaní riešenia treba vychádzať z toho, že v mestských kúpeľoch bude pracovať cca 35 zamestnancov, z čoho približne 40 % zamestnancov v rovnakom čase.

- kancelárie pre 5 osôb – 2 samostatné miestnosti,
- šatne, sociálne zariadenia a denná miestnosť pre zamestnancov,
- práčovňa – cca 10 m²,
- sklady na upratovacie prostriedky – cca 20 m²,
- príručný sklad – cca 20 m².

A2

A2. Mestské kúpele – pokojová zóna

- Predpokladané otváracie hodiny:
 - 08.00 – 22.00 h
- Predpokladaná kapacita vodných a saunových plôch, ktorú by mal návrh zohľadniť:
 - bazénová časť: max. 20 osôb
 - saunová časť: cca 50 osôb
- Priestor pokojovej zóny by mal byť funkčne a prevádzkovo oddeliteľný od rušnej zóny objektu s možnosťou samostatného vstupu. Zároveň by mal nadväzovať na rušnú zónu pre plynulý a jednotný prechod medzi prevádzkami.
- V prípade samostatného vstupu do prevádzky pokojovej zóny nie je nutné vytvárať nový priestor pre recepciu. Návštevníci budú využívať spoločnú pokladnicu kúpeľov zo vstupnej haly na zakúpenie lístka, s ktorým sa samostatne dostanú do prevádzky pokojovej zóny.
- V návrhu je potrebné klásť dôraz na celoročnú prevádzku a zabezpečiť atraktivitu aj v letných mesiacoch zapojením exteriéru do konceptu, a to s možnosťou využitia prislúchajúcich dvorov a striech.
- Oddychová zóna – odpočinkové plochy, lavičky, ležadlá s odporúčaným dimenzovaním:
 - pri bazénoch: 3 m² celkovej vodnej plochy = oddychové miesto pre 1 osobu
 - pri saunách: 2 m² plochy sauny = oddychové miesto pre 1 osobu
- Vytváranie vizuálne otvorených priestorov.

ŠATNE A HYGIENICKÉ ZÁZEMIE

- miesto na sušenie vlasov,
- samostatné šatne pre požadovanú kapacitu návštevníkov pokojovej zóny – úložné skrinky a prezliekacie kabíny,
- miestnosť pre upratovačku,
- hygienické zázemie pre návštevníkov – WC a sprchy, je dôležité prihliadať na oddelenie čistej a špinavej prevádzky zariadenia hygienickým filtrom.

SAUNOVÁ ČASŤ

- sauny: fínska, parná a ďalšie sauny podľa uváženia súťažiacich,
- sauny môžu byť viackomorové,
- priestory na iné procedúry podľa uváženia súťažiacich,
- sprchy v priamej nadväznosti na sauny a iné saunové prvky (ľadopád, ochladzovacie sprchy...),
- saunové bazény so studenou a teplou vodou, veľkosť jednotlivých bazénov cca 5 m²,

BAZÉNOVÁ ČASŤ = SOLNÝ BAZÉN (podľa uváženia súťažiacich)

- solný ambientný oddychový bazén cca 60 m²
- v priestore je dôležité klásť dôraz na prácu so svetlom
- umiestnenie solného bazéna s danými parametrami je vítané
- nemusí byť v projekte umiestnený ak by to bolo na úkor kvality celkového konceptu konceptu a kapacity ostatných prevádzok

B1

B1. Knižnica

- Predpokladané otváracie hodiny: 08.00 – 20.00 h (oddeliteľná časť knižnice 0–24 h)
- Predpokladaná kapacita knižnice: : 40 000 – 60 000 zväzkov kníh
- Presťahovanie existujúcej prevádzky Mestskej knižnice, v súčasnosti sídliacej na Laurinskej ulici
- Mestská knižnica bude fungovať ako samostatná prevádzka a bude rozdelená do 2 zón:
 - rušná zóna – výber kníh s možnosťou interakcie, je to kolaboratívna sociálna zóna
 - pokojová zóna – výber kníh s priestorom na individuálne štúdium, je to tichá zóna
- Mestská knižnica v komplexe Grössling bude zameraná predovšetkým na:
 - populárno-náučnú literatúru – v slovenčine aj v iných jazykoch, max. 10-tis. zväzkov (napr. knihy o Bratislave, učebnicová literatúra a slovníky, cestopisy a sprievodcovia, jazykoveda a literárna veda, psychológia, filozofia),
 - cudzojazyčnú beletriu – max. 10-tis. zväzkov,
 - beletriu v slovenčine a češtine – max. 40-tis. zväzkov.
- Návrh by sa mal prioritne zamerať na kvalitu a efektívnosť priestoru knižnice, z čoho sa odvíja počet kníh vo voľnom výbere. Pri použití menšej kapacity kníh v rámci voľného výberu je potrebné dimenzovať uskladnenie zvyšných kníh v sklade. V takomto prípade si uvedomovať technickú náročnosť takéhoto riešenie z pohľadu vyššieho statického zaťaženia v sklade.
- Predstava preferovaného usporiadania voľného výberu z dôvodu prehľadnosti priestoru je nasledovná: nízka výška regálov v centrálnom priestore, vyššie regále umiestňované k stenám.
- V knižnici situovať miesta s počítačmi, prípadne vytvoriť priestor pre stolové hry a primerane reagovať aj na iné trendy ako napríklad knižnica vecí
- Návrh by mal pracovať s vizuálnym otváraním a prepájaním priestorov.
- V návrhu je potrebné klásť dôraz na vytvorenie exteriérového verejného priestoru, ktorý by mohol slúžiť aj pre expandovanie aktivít knižnice.

VSTUP

- centrálny pult s 2 až 3 pracovnými miestami a zázemím – cca 15 m², lokalizované na prízemí – kontaktný a informačný bod pre návštevníkov, príjem a výdaj požičanej literatúry,
- šatňa pre návštevníkov – skrinky na odkladanie vecí.

SELFCHECK

- samoobslužná stanica, ktorá umožní čitateľom realizovať proces vrátenia a požičania kníh pomocou čiarových kódov, resp. RFID čipov.
- 3 stanice lokalizované na prízemí

OTVÁRANIE ČASTI KNIŽNICE 0-24 h

Je vhodné vytvoriť v rámci voľného výberu oddeliteľnú zónu knižnice, ktorá bude fungovať ako samostatná funkčná časť s hygienickým zázemím na účely študovania. Táto časť by mala fungovať tak, aby nemusel byť otvorený celý voľný výber knižnice s možnosťou samostatného prístupu. Predpokladáme 0–24hod. otváranie knižnice po ustálení bežnej prevádzky.

NÁVRATOVÝ AUTOMAT

- automatizované zariadenie, ktoré zaeviduje vrátenú knihu a vydá čitateľovi potvrdenie o vrátení,
- automat by mal byť prístupný mimo otváracích hodín z verejného priestoru, používa sa v čase, keď je knižnica zatvorená alebo nemá obslužný personál.

VOLNÝ VÝBER KNÍH

- kontaktný bod pre čitateľa, lokalizovaný 1-krát na každom poschodí (v rámci vstupného podlažia ako súčasť centrálného pultu) – infopult je priestor pre 1 zamestnanca knižnice.
- samoobslužný online katalóg pre návštevníkov, ktorý umožňuje vyhľadávanie kníh v aktuálnom fonde
- otvorený priestor s voľným prístupom ku knižnému fondu s možnosťou študovania a pracovnými miestami pre jednotlivcov a skupiny,
- časti priestoru z voľného výberu by mali mať možnosť sa flexibilne prispôbiť na sprievodné podujatia a aktivity knižnice (napr. čítania, prednášky, besedy a pod.),

Rušná zóna:

- menšia plocha z celého priestoru určeného na voľný výber kníh,
- voľné študijné a pracovné interaktívne miesta pre dvojice a malé skupiny,
- v dostupnej vzdialenosti s kaviarňou a oddelená od pokojovej zóny.

Pokojevá zóna:

- väčšia plocha z celého priestoru určeného na voľný výber kníh,
- tiché, intímnejšie zákutia na čítanie a oddych s priestorom na individuálne štúdium a prácu.

ŠTUDIJNÉ ZÁZEMIE – WORKSHOPOVÁ MIESTNOSŤ

- samostatná miestnosť s kapacitou 20 – 25 osôb na organizovanie pravidelných kurzov a stretnutí

ADMINISTRATÍVNE PRIESTORY A ZÁZEMIE

- Pri navrhovaní riešenia treba vychádzať z toho, že v mestských knižnici bude pracovať cca 12 zamestnancov, z čoho približne 60 % zamestnancov v rovnakom čase.
 - kancelária pre vedúceho pracovníka (cca 16 m²),
 - kancelária pre ostatných zamestnancov s 1 väčším pracovným stolom na manipuláciu s knihami (cca 16 m²), ideálne umiestniť v rámci voľného výberu – s možnosťou vizuálneho prepojenia
- kancelárie je možné prepojiť/centralizovať s administratívnymi priestormi kúpeľov,
- denná miestnosť pre zamestnancov knižnice,
- hygienické zázemie,
- miestnosť pre upratovačku,
- príručný sklad na knihy min. 20 m² (veľkosť sa odvíja od počtu kníh vo voľnom výbere).

B2

B2. Kaviareň

- Predpokladané otváracie hodiny: kaviareň 08.00 – 22.00 h
- Predpokladaná kapacita kaviarne: min. 50 miest.
- Spoločné priestory komplexu Grössling, ktoré prepájajú kúpeľnú aj knižničnú časť.
- Kaviareň bude mať časť prevádzky kaviarne a otvorený priestor.
- Súčasťou otvoreného priestoru budú zóna pre deti, knižné novinky, čítareň a flexibilné sedenie.
- Kaviareň musí fungovať ako nezávislá prevádzka.
- V návrhu je potrebné klásť dôraz na vytvorenie exteriérového verejného priestoru na účely aktivít kaviarne.

PREVÁDZKA KAVIARNE

- barový pult a zázemie,
- zázemie na prípravu jedál,
- sklad cca 10 m²,
- zázemie pre zamestnancov.

OTVORENÝ PRIESTOR

- **zóna pre deti**
 - je situovaná v kaviarni tak, aby bola v dohľade rodičov, ideálne ďalej od hlavného vchodu,
 - poskytuje výbavu vhodnú pre deti do 9 rokov.
- **knižné novinky**
 - krásna a cudzojazyčná literatúra pre dospelých, výber populárno-náučnej literatúry, knihy pre deti, spoločenské hry,
- **čítareň**
 - denná tlač, noviny a časopisy,
- **sedenie pre min. 50 ľudí**
- **flexibilný priestor s kaviarenským sedením s možnosťou úpravy na organizovanie podujatí**
- **hygienické zázemie – možnosť prepojenia s knižničným hygienickým zázemím**

PROGRAM

Knižnica bude programovo organizovať podujatia pre 20 – 150 ľudí v priestoroch kaviarne a knižnice tak, aby výrazne nezasahovali do ich prevádzky. Pôjde najmä o vzdelávacie podujatia či občianske aktivity (besedy, prednášky, filmové projekcie, scénické čítačky, vyhodnotenia súťaží, stretnutia občanov a pod.). Treba rátať s možnosťou flexibilne pracovať s veľkosťou priestorov v závislosti od požiadaviek na podujatie.

B3

B3. Rezidenčná zóna

- Potrebne zabezpečiť samostatný prístup 24 hodín denne.
- Predpokladaná kapacita, ktorú by mal návrh zohľadniť: 2 – 4 osoby.
- Rezidenčné centrum bude prevádzkovať mestská knižnica v spolupráci s partnermi, napr. Literárnym informačným centrom, Magistrátom hlavného mesta.
- Rezidenčný program bude určený pre spisovateľov, prekladateľov, umeleckých a kultúrnych aktérov.

REZIDENČNÉ UBYTOVANIE

- Minimálne 1, ideálne 2 ubytovacie jednotky s veľkosťou 1- až 2-izbového bytu, z toho 1 ubytovacia jednotka bude s vyšším štandardom ubytovania.
- Každá ubytovacia jednotka je dimenzovaná pre 2 ľudí (účastníci rezidenčného programu môžu prísť s rodinami)
- Pracovný priestor v rámci ubytovacej jednotky.

7. VŠEOBECNÉ POŽIADAVKY

PREPOČET A DIMENZOVANIE KAPACÍT

Kapacity vodnej plochy sa určuje tak, aby na jednu osobu v neplaveckom bazéne pripadli 3 m² a na jednu osobu v plaveckom bazéne pripadlo 5m² (podľa vyhlášky č. 308/2012 Z. z). Na základe týchto údajov a predpokladaných vodných plôch umiestniteľných v objekte boli určené nasledovné predpokladané kapacity vodných a saunových plôch – predpokladaná kapacita spolu cca 215 osôb, z toho:

- kapacita vodných plôch (bazénových) cca 145 osôb
- kapacita saunových plôch cca 70 osôb

“Kapacita krytého umelého kúpaliska” sa v súlade s vyhláškou stanovuje ako okamžitá návštevnosť prevádzkových priestorov kúpaliska, určuje sa ako jedenaplnásobok až dvojnásobok kapacity vodnej plochy bazénov. Na túto kapacitu sa dimenzujú priestory šatne a hygieny: $145 \times 1,5 + 70 = 287,5 = \text{cca } 290$ osôb.

POŽIADAVKY NA VEREJNÉ PRIESTORY

Predmetom riešenia budú verejné priestory v nadväznosti na objekt mestských kúpeľov Grössling – predpolie na Medenej ulici, dvor na Kúpeľnej ulici, vnútorný dvor na severovýchodnej strane objektu a centrálna strecha objektu.

- Verejné priestory považujeme za významnú súčasť riešenia. Preto z nášho pohľadu vyžadujú adekvátnu pozornosť.
- Predmetné strechy objektov, dvory a verejné priestory sú dôležitou súčasťou konceptu. Je potrebné ich riešiť v nadväznosti na funkčné využitie jednotlivých častí objektu a z hľadiska typológie a funkčno-prevádzkových vzťahov.
- Súčasťou návrhu bude tiež riešenie zásobovania objektu, odpadového hospodárstva a vstupu pre zamestnancov
- V rámci predpolia na Medenej ulici sa nachádzajú existujúce stromy. Odporúčame ich v čo najväčšej možnej miere zachovať.

POŽIADAVKY NA TECHNOLOGICKÉ ZÁZEMIE

- Technologické zázemie celého objektu bude spoločné pre celý objekt Grössling – mestské kúpele a knižnicu.
- Dielňa (cca 20 m²) priradenú k technologickej časti.
- Sklad na chemikálie (30 m²) preferujeme sústrediť do suterénu v blízkosti technického zázemia.
- Priestor na technológie by mal plošne zodpovedať polovici prevádzkových priestorov funkcie mestských kúpeľov.
- Technologické zázemie sa primárne preferuje umiestniť do suterénu objektu. V technologickom zázemí budú umiestnené technológie zabezpečujúce chod kúpeľov – strojovňa bazénovej technológie, kotolňa (zdroj

tepla, chladu), strojovňa vzduchotechniky, technológia pre odpadovú vodu (táto slúži pre interiér aj exteriér).

- Technické zázemie by malo zohľadniť technologické, hygienické a akustické požiadavky.
- Návrh by mal preukázať schopnosť uplatnenia efektívnych energetických riešení a nových technológií s využitím alternatívnych a obnoviteľných zdrojov.
- V časti podzemného podlažia objektu na Medenej ulici sa nachádza existujúca trafostanica – jej poloha sa odporúča zachovať, prípadne jej nájsť vhodné umiestnenie tak, aby bola ľahko prevádzkovo dostupná.
- V rámci dvora na Kúpeľnej ulici sa nachádza existujúca studňa, ktorú by bolo vhodné v návrhu zohľadniť.

POŽIADAVKY NA STATICKÚ DOPRAVU

Objekt Grössling sa nachádza vo vnútornom okruhu, v centrálnej mestskej oblasti (CMO), ktorá je veľmi dobre obslužená mestskou hromadnou dopravou. Parkovacie miesta pre rekonštruované objekty v existujúcej zástavbe CMO sa posudzujú s ohľadom na existujúci stav statickej dopravy posudzovaného objektu. Polyfunkčný objekt Grössling nemá v rámci vlastného pozemku ani existujúceho verejného dopravného priestoru vyhradené žiadne parkovacie miesta a takto bol užívaný počas celého prevádzkového obdobia. Parkovacie kapacity pre objekty v existujúcej zástavbe CMO sú v súčasnosti riešené na verejne prístupných parkovacích miestach v rámci mestskej časti Bratislava-Staré Mesto. Návštevníci tejto časti mesta musia prijať pravidlá pre krátkodobé a dlhodobé parkovanie v rámci zóny s dopravným obmedzením. Návštevníci objektu Grössling môžu na parkovanie využiť dostupné podzemné hromadné garáže. Na zásobovanie objektu dopravnou obsluhou a pre osoby s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie bude potrebné po dohode s príslušnou parkovacou spoločnosťou vyhradiť dve parkovacie miesta. Parkovanie bicyklov by malo byť umiestnené v blízkosti hlavného vstupu.

POŽIADAVKY NA ETAPIZÁCIU

Návrh by mal preukázať schopnosť uplatniť etapovitú výstavbu. Zámer mesta, na základe predpokladaných povolovacích procesov a financovania jednotlivých etáp je aby v prvej etape bol realizovaný aj verejný priestor na Medenej ulici a v rámci poslednej etapy boli realizované prípadné nové stavebné objemy.

PREDPOKLADANÉ INVESTIČNÉ NÁKLADY

Celkové predpokladané investičné náklady určené na základe odborného odhadu vytvoreného z overovacej štúdie sú 12 mil. € bez DPH.

